Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 15.11.2023, U 63/2023 vp

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi siirtohinnoittelusta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa otsikkoasiassa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Samaan konserniin kuuluvien yritysten välisten liiketoimien siirtohinnoittelua koskevan ehdotuksen mukaan siirtohinnoittelusääntöjä yhdenmukaistettaisiin sisällyttämällä markkinaehtoperiaate unionin oikeuteen, harmonisoimalla keskeisimmät siirtohinnoittelusäännöt, selventämällä OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden asemaa ja mahdollistamalla, että unionissa voidaan jatkossa luoda yhteisiä sitovia siirtohinnoittelusääntöjä tietyn tyyppisille liiketoimille OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden puitteissa.

Siirtohinnoittelua koskevan ehdotuksen tavoitteena on poistaa yritysten riskiä joutua oikeusriitoihin ja kaksinkertaisen verotuksen kohteeksi ja siten parantaa yritysten oikeusvarmuutta ja toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla. Suomen Yrittäjät pitää tavoitetta kannatettavana, mutta suhtautuu siirtohinnoittelua koskevaan direktiiviehdotukseen varauksella.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että direktiiviehdotus seuraisi tarkasti OECD:n siirtohinnoitteluohjeita, jotta vältetään tulkintakäytäntöjen eriytyminen ja sitä kautta aiheutuvat lisäkustannukset kahden erilaisen, vaikkakin läheisesti toisiaan muistuttavan sääntelyn noudattamisesta. Valtioneuvoston kannassa esitetty huoli mahdollisesta tulkintojen eriytymisestä on erittäin aiheellinen. Markkinaehtoperiaatteesta säätäminen ja uusien käsitteiden luominen EU-tasolla voivat johtaa siihen, että markkinaehtoperiaatteen tulkinta EU-tasolla poikkeaa kansallisella tasolla tehtävästä OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden mukaisesta tulkinnasta. Riskinä on, että ehdotuksen tavoitteelle päinvastaisesti markkinaehtoperiaatteen tulkintaan liittyvät epäselvyydet vain lisääntyvät ja oikeusvarmuus heikkenee vuosiksi nykytilaan verrattuna.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen ja ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Nähdäksemme tätä olisi mahdollista arvioida myös kriittisemmin. Ehdotuksessa pulmallisena voidaan pitää sitä, että direktiivissä säädettäisiin OECD:n siirtohinnoitteluohjeen kohdista, jotka jo nykyisellään sisältyvät varsin monen jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön. Tulkintakysymysten poistamiseen liittyen voidaan kysyä, mitä lisäarvoa EU-tasoinen sääntely toisi.

Direktiivipohjainen sääntely johtaisi siihen, että jatkossa siirtohinnoittelusääntely kuuluisi EUT:n toimivallan piiriin ja siirtohinnoittelusääntelyyn liittyvä tulkinta tehtäisiin lopulta EUT:ssa. Käytännössä tämä voisi tarkoittaisi sitä, että kansalliset tuomioistuimet joutuisivat hakemaan siirtohinnoittelun tulkintakysymyksissä ennakkoratkaisua EUT:lta, jossa asian käsittely vie oman aikansa. Tämä oikeudellinen prosessi kestää pitkään, eikä se olisi, ehdotuksen tavoitteen vastaisesti, omiaan parantamaan yritysten oikeusvarmuutta. Toisaalta EUT:n toimivalta voisi yhdenmukaistaa tulkintakäytäntöä pitkällä aikavälillä, mutta yritysten näkökulmasta tulkintakannanoton saaminen voisi luoda ainakin aluksi pitkäaikaistakin tulkintaepävarmuutta tyypillisesti suurien taloudellisten intressien kysymyksissä. Olisi toivottavaa, että asia huomioitaisiin valtioneuvoston kannassa.

U-kirjelmässä todetusti direktiiviehdotukseen sisältyvää velvoitetta, jonka mukaan yhdenmukaisesta soveltamisesta OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden kanssa tulisi säätää lain tasolla, voidaan pitää legaliteettiperiaatteen kannalta kyseenalaisena, vaikka OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden asema tulkintalähteenä on vakiintunut. Legaliteettiperiaatteen kannalta OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden asema oikeuslähteenä näyttäytyy ongelmallisena, vaikka ne direktiiviin otettaisiinkin. Valtioneuvoston kannassa todetaan, että jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, sopisiko siirtohinnoitteluohjeiden asemaa tulkintalähteenä kuvaava kirjaus paremmin direktiivin johdantokappaleisiin kuin lainsäädäntöön ottamiseen velvoittavana itse artiklassa. Jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää lisäksi huomiota laajemmin asetelman oikeudelliseen ongelmallisuuteen.

Valioneuvoston kannassa tuodaan aiheellisesti esille tarve saada tarkemmat hallinnolliset ja taloudelliset vaikutusarviot erityisesti direktiiviehdotuksen perusteella annettavista säädöksistä.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija